

Література:

1. Політологія: сучасні терміни і поняття: [корот. навч. словн.-довід. для студ. ВНЗ I-IV рівнів акредитації]. – 3-є вид., виправ. та допов. / укладач В. М. Піча; наук. ред. Л.Д. Климанської, Я.Б. Турчин, Н.М. Хоми. – Львів: Новий Світ-2000, 2015. – 516 с.
2. Політологічний словник: [навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл.] / [за ред. М.Ф. Головатого, О.В. Антонюка]. – К.: МАУП, 2005. – 792 с.
3. Політологія: [навч. енцикл. словн.-довідн. для студ. ВНЗ I-IV рівнів акредитації] / За наук. ред. д-ра політ. н. Хоми Н.М. [В.М.Денисенко, О.М. Сорба, Л.Я. Угрин та ін.]. – Львів: «Новий Світ – 2000», 2014. – 779 с.

Швед Іванна

*студентка спеціальності «Міжнародні відносини»
Національного університету «Львівська політехніка»*

ivanna.shwed@gmail.com

СВІТОВА ІНТЕГРАЦІЯ ЯК УМОВА ВИРІШЕННЯ ГЛОБАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ СУЧАСНОСТІ (у контексті російсько-українського конфлікту)

Однією із найактуальніших проблем сьогодення є проблема війни та миру, з якою зіткнулося людство. Військова агресія Росії проти України підірвала всю систему міжнародної безпеки. Основні принципи міжнародного права також опинилися під загрозою. Суверенітет України був порушений, а її територіальна цілісність – зруйнована. Механізми, що повинні були забезпечувати загальне дотримання правових принципів, розсипалися під натиском грубої сили. Проблеми, що стосуються безпеки України, вийшли за межі національних кордонів, набувши регіонального та глобального значення. Тому так важливою сьогодні є інтеграція людства, об'єднання за ради спільної мети – запобігти повномасштабній війні на

європейському континенті, яка може поставити під питання виживання людства як біологічного виду.

Термін «інтеграція» відноситься до процесу, за допомогою якого відносини серед автономних соціальних одиниць, таких як, споріднені групи, племена, міста, профспілки, торгові об'єднання, політичні партії, змінилися б таким чином, щоб кожна з цих автономних одиниць змогли об'єднатися та стати частиною більшого агрегату.

Особливості інтеграційних процесів, що охоплюють найрізноманітніші сфери людського життя, найгостріше проявляють себе в так званих глобальних проблемах сучасності. До них відносять проблеми, які: зачіпають життєво важливі інтереси усього людства, усіх держав, народів, кожного мешканця планети; виступають в якості об'єктивного чинника розвитку сучасної цивілізації; набувають надзвичайно гострого характеру та загрожують не тільки позитивному розвитку людства, а й загибеллю цивілізації у випадку незнаходження конструктивних шляхів їхнього подолання; потребують для свого вирішення зусиль усіх держав і народів, усієї міжнародної спільноти [3, с. 200].

Сьогодні можна виділити від десяти до сорока проблем, які набули глобального характеру. Всі вони замикаються у трикутнику взаємовідносин: людина – природа – економіка. Найактуальнішими проблемами сьогодення є: проблема війни і миру, екологічна, сировинна, енергетична, демографічна, продовольча, подолання відсталості країн, що розвиваються, освоєння Світового океану. Існує й багато інших проблем, які притаманні сучасному світу: дефіцит демократії, бюрократизм, тероризм, криза культури та духовності, поширення «хвороб століття», проблеми молоді, комп'ютерні злочини тощо [5, с. 376].

Із вищенаведеного визначення глобальних проблем слід наголосити на тому, що їхнє подолання можливе лише у випадку інтеграції міжнародної спільноти навколо цього питання. В контексті досліджуваної нами проблематики стає очевидним,

що лише спільними зусиллями міжнародного співтовариства можливо врегулювати конфлікт та зупинити агресію з боку Російської Федерації.

Важливі передумови інтеграційних процесів у сучасному світі пов'язані з проблемами безпеки та можливостями її реалізації через розширення взаємовигідного співробітництва. Створення у процесі інтеграції зони загальних чи частково збіжних інтересів держав-учасниць зменшує загрозу вирішення суперечностей та конфліктів між ними насильницькими способами. Саме економічна основа спільних інтересів стимулювала учасників до пошуку мирних економічних та політичних засобів вирішення можливих суперечок. Причому такий шлях вважається найефективнішим і найдешевшим. У ліберальних та неоліберальних теоріях міжнародних відносин розвиток співробітництва, досягнення взаємної економічної користі розглядається як чинник стабільності, миру та безпеки в міжнародних відносинах. На сучасному етапі здавалося, що з'явилися об'єктивні економічні та політичні передумови для реалізації цих ідей. І справді, як свідчила недавна сучасна історія, військові конфлікти стали немислимыми серед країн-учасниць європейської чи північноамериканської інтеграції. Екс-канцлер ФРН Гельмут Коль в одній зі своїх промов сказав: «Європейська інтеграція є насправді питанням війни і миру у XXI сторіччі» [4]. Тому економічна інтеграція часто відбувається паралельно з військово-оборонною, а важливою ознакою інтеграції вважають наявність у держав стійких взаємних очікувань, що конфліктами між ними можуть бути мирно вирішені. Подібно визначає інтеграцію А. Вендт: «Інтеграція – це таке зближення країн, при якому збройні конфлікти стали б неможливими» [5, с. 417]. Безумовно, інтеграція пов'язана також з прагненням гарантувати безпеку, яка в умовах взаємозалежності та сучасного технологічного розвитку може бути лише колективною, через розширення взаємовигідного співробітництва.

Проте, вищенаведені аргументи на сучасному етапі були поставлені під сумнів збройною агресією Російської Федерації проти України, яка стала довгостроковим чинником впливу на українську політичну, економічну, військову та соціальну реальність. Внаслідок дій РФ було деформовано систему глобальної та регіональної безпеки, а також чинну систему міжнародного права. Майже всі міжнародні гарантії безпеки для України виявилися недієздатними в умовах, коли агресором виступив один із її гарантів.

Події в Україні показують, що традиційні виклики безпеці нашого регіону, втім, не відійшли в минуле. Порушення територіальної цілісності та політичної незалежності України вимагають активних і ефективних дій з боку міжнародного співтовариства. Необхідно і важливо екстраполювати висновки з української кризи на функціонування окремих міжнародних організацій. Сьогодні очевидними стали недоліки в механізмах діяльності ООН і НАТО, виявлені в процесі кризи в Україні, як от: недостатнє розуміння ситуації в регіоні; недостатній обмін оперативними даними розвідки; погана обізнаність у процедурах реагування на надзвичайні ситуації в структурах організацій; пасивна роль військового керівництва НАТО на початковому етапі розвитку конфлікту тощо.

В новому світі також слід оцінювати Ініціативу об'єднаних сил (CFI). Інтенсифікація спільних навчань, їх організація в різних частинах території Альянсу сприяє не тільки оперативній сумісності військ союзників, але й становить адекватну відповідь на російські навчання.

Безсумнівно, українська криза також є важливим уроком для Європейського Союзу. Події на Майдані, анексія Криму, АТО висунули на перший план проблему безпеки, політичної й економічної стабільності та захисту прав меншин. Зросло також відчуття небезпеки в країнах Балтії та у Молдові, яка є близьким сусідом ЄС, а відтак Союз мусив удатися до обмежу-

вальних заходів і звертати увагу на складну тему енергетичної та економічної залежності від Росії.

Для ЄС та його держав-членів події в Україні стали тестом на солідарність. Вони показали масштаби труднощів у гармонізації економічних та політичних реакцій. Ці події також підтвердили неодноразово наголошувану Польщею потребу узгодження міцних стратегічних рамок зовнішньої політики та безпеки ЄС, які б дозволили Союзом швидше та рішучіше реагувати в кризових ситуаціях. Тому ЄС, на нашу думку, мусить створити в співпраці та координації з ОБСЄ і НАТО умови для впровадження сучасних стандартів оборонного співробітництва.

Як відомо, серед українців доволі поширена скептична думка щодо достатності рівня зусиль світу для врегулювання конфлікту на Сході України. Водночас слід припустити, що у випадку відсутності будь-якої реакції світової спільноти (навіть якщо вона є зараз суттєво меншою від очікуваної в українському соціумі) та її інтеграції на підтримку України рівень ескалації конфлікту був би на порядок вищим.

Підтвердженням нашої тези може слугувати те, що сьогодні Росія намагається розділити Європу з Америкою, послабити єдність західного світу. Вона використовує проти нас пропаганду, здійснює акти насильства, порушує суверенітет. Тому тільки тоді, коли ми будемо єдині, ми матимемо шанс покласти край агресивній політиці Росії проти української держави та міжнародної спільноти в цілому.

Отже, як бачимо роль світової інтеграції є надзвичайно важливою у регулюванні та подоланні глобальних проблем сучасності. Сучасна система міжнародних відносин потребує збереження і зміцнення миру, безпеки і справедливості заради життя теперішнього і наступних поколінь, яке ми зможемо досягти за допомогою процесів інтеграції та комплексних зусиль. Водночас лише час та розвиток подій покаже, наскільки світова спільнота змогла сконсолідуватися та ефективно протидіяти агресії Російської Федерації.

Література:

1. Арон Реймон. Мир і війнаміжнаціями / Р. Арон; пер. з фр. Віктор Шовкун, Зоя Борисюк та ГригорійФіліпчук. – К.: МП «Юніверс», 2000. – 686с.
2. Бусыгина И. Асиметричная интеграция в евросоюзе [Текст] / И. Бусыгина // Международные процессы. – 2012. – № 2 (29). – 143 с.
3. Логвина В.Л. Політологія. Навчальнийпосібник / В.Л. Логвина.– К.:Центр навчальноїлітератури, 2006. – 304 с.
4. Peterson John. The EU as a Global Actor [Text]/ J. Peterson // The European Union: How Does it Work? / Edited by E. Bomberg and A.Stubb. — Oxford: Oxford University Press, 2003.
5. Springer-Verlag Berlin Heidelberg.European Integration in the World Economy.–Springer-Verlag Berlin Heidelberg, 2005. – 819 p.

Шандра Юлія

*студентка спеціальності «Міжнародні відносини»
Національного університету «Львівська політехніка»*

shandra.94@mail.ru

ПОНЯТТЯ «СЕЦЕСІЯ» У СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ НАУКАХ

У науковій літературі не сформувалося однозначного визначення сецесії. У найзагальнішому значенні під цим явищем розуміється відірвання, відокремлення, вихід частини з цілості, залишення певної установи групою її членів. Поняття сецесії найчастіше вживається щодо територіальної чи національної одиниці, що намагається відокремитися від певної держави з метою утворення власної чи приєднання до іншої. Сецесія, як правовий принцип, подекуди прийнятий в міждержавних спільнотах, конференціях, союзах тощо [3]. Отже, сецесія – це вихід зі складу держави будь-якої її частини. В процесі сецесії, певна територія, на якій проживає більшість етнічної меншини відокремлюється від держави, й таким чином стає більшістю в новоствореній державній одиниці. Сецесія може